

národní
úložiště
šedé
literatury

E-learning jako efektivní nástroj celoživotního vzdělávání

Dvoržáková, Miluše
2012

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-110437>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Licence Creative Commons Uveďte autora-Neužívejte dílo komerčně-Nezasahujte do díla 3.0 Česko

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 29.09.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

E-learning jako efektivní nástroj celoživotního vzdělávání

*Praha, 21.3.2012
Miluše Dvoržáková*

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

„Veřejná knihovna je místní bránou do světa vědomostí a základním předpokladem celoživotního vzdělávání, nezávislého rozhodování a kulturního rozvoje jednotlivců i společenských skupin.“

Zdroj: International Federation of Library Associations and Institutions , . *IFLA/UNESCOs Public Library Manifesto* – [www.: <http://archive.ifla.org/VII/s8/unesco/czech.htm>](http://archive.ifla.org/VII/s8/unesco/czech.htm).

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

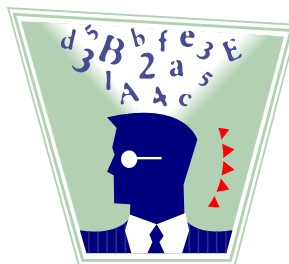
PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Proč celoživotní vzdělávání

Psychologové odhadují, že odborně pracující člověk získá **jen 20% potřebných znalostí ve škole**

Jedno vydání NY Times obsahuje tolik informací, kolik člověk před 100 lety získal za celý život

Informace a nové poznatky se na nás „valí“ ze všech stran. Proces celoživotního vzdělávání ve většině oborů nutností

Rychlost změn si žádá nové formy

- Tradiční vnímání vzdělávání
 - v mladším věku
 - „práce na plný úvazek“
- V průběhu kariéry
 - když se vytvoří potřeba
 - ? kdy, kde, o čem, ve správném množství, správném formátu, levně

Zaměstnavatelé často řeší efektivní způsob vzdělávání, který by:

- ***co nejméně narušoval chod podniku***
- ***byl finančně únosný***
- ***pro zaměstnance časově flexibilní, přístupný a atraktivní***

Historie e-learningu I

- **60 léta 20. století**

- První experimenty se stroji na učení – vyučovací automaty – Unitutor
- Látka rozdělena na jednotlivé stránky, na konci byla kontrolní otázka s výběrem několika možností
- Možno program větvit, pokračovat na libovolné další stránce, okamžitá zpětná vazba
- I když Unitutor považován za vysoce kvalitní, celkově se tato forma vzdělávání neujala

- **80 léta 20. století**

- 2/2 80.ých let první šestnáctibitové počítače, osobní PC a s tím související rozmach kancelářských aplikací
- Počítač se začíná používat jako učící i zkoušející stroj

Historie e-learningu II

- **90. léta 20.století**

- Několik vědeckých týmů začalo vyvíjet inteligentní výukové systémy (Intelligent Tutoring Systems)
- Cílem vytvářet aplikace s dlouhodobou kontrolou nas výukovým procesem
- Výklad učiva, procvičování probrané látky, testy
- Obsahovaly animace, grafiku, zvuk

- **Přelom 20.-21. století**

- Rychlý postup kupředu
- E-learning našel cestu z univerzit do komerční sféry (vývoj i aplikace)

- **Současnost**

- Běžně využívaný nástroj vzdělávání jak v akademické, tak komerční sféře

Co je e-learning

Existuje několik definic, záleží na úhlu pohledu:

E-learning je forma vzdělávání využívající multimediální prvky – prezentace, texty, odkazy, animace, video snímky, sdílené pracovní plochy, testy atd.- v systému pro řízení studia (LMS)

Důvody pro zvýšený zájem o e-learning globálně:

- Dostupná infrastruktura: rozvoj a masové rozšíření internetových technologií a multimedií
- Konkurenceschopnost: stále rostoucí význam znalostí a schopností, jak pro kariéru člověka tak pro úspěšnost firmy.

LMS – systém pro řízení studia (Learning management systém)

- komplexní nástroj na řízení výuky
- virtuální studijní prostředí (aplikace), ve kterém kurz funguje
- LMS zajišťuje a řídí celý systém vzdělávání – studium – cvičení – testování
- LMS obsahuje: kurzy, testy a pokyny jak studovat
- Může monitorovat proces vzdělávání – počet spuštění kurzů, spravovat cvičné texty, upozornit na nedokončené kurzy..
- Existuje více používaných LMS, nejrozšířenější zástupce **Moodle**

Moodle

- **Moodle** původně - Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment (Modulární objektově orientované dynamické prostředí pro výuku).
- V angličtině také popisuje proces líného bloumání od jednoho k druhému, děláni věcí podle svého, hravost, která často vede k pochopení problému a podporuje tvořivost.
- Prostedí Moodle nabízí tvůrcům kurzů řadu modulů, z nichž sestavují jeho obsah. Nastavení modulů i jejich jednotlivých instancí lze dále přizpůsobovat. Díky stovkám dodatečných modulů a obrovské komunitě na celém světě možnost, přizpůsobit systém plně svým požadavkům.

Pomocí standardně dodávaných modulů lze do online kurzu vkládat např.:

- studijní materiály ve formě [HTML](#) stránek, souborů ke stažení, [Flash](#) animací, strukturovaných přednášek apod.
- diskusní fóra s možností odebírání příspěvků emailem
- úkoly pro účastníky kurzu
- automaticky vyhodnocované [testy](#) složené z různých typů testových úloh
- slovníky a databáze, na jejichž plnění se mohou podílet účastníci kurzu
- ankety
- vzdělávací obsah dle specifikace [SCORM](#) nebo [IMS Content Package](#)

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

SCORM

- **Shareable Content Object Reference Model (SCORM)** je referenční model pro [e-learning](#).
- Soubor specifikací a standardů, jejichž hlavním úkolem je umožnit provozovat obsah vytvořený v souladu se SCORMem v libovolném [LMS](#), který také musí pravidlům SCORM vyhovovat.
- Model sdílitelných obsahových objektů (SCO – Shareable Content Object), který umožňuje znovupoužití vzdělávacích materiálů na všech SCORM přizpůsobených produktech a platformách.

Proč e-learning

- Minimalizovat čas pro frekventanta kurzu
- Snížit finanční prostředky na studium
- Cílem je v maximální možné míře využít všech zdrojů a prostředků při učení

minimum

40%

70%

Důležité je zpracování
formy obsahu:

kombinace zvuku,

obrazu a

interaktivní zapojení

Proč zavádět e-learning v organizaci

- Snížení nákladů (nejen na kurz, ale i na dobu zaměstnanců strávených mimo pracoviště)
- Časově nezávislé a individuální studium
 - Absolvovat kurz dle vlastních časových možností (čas, rychlost a intenzita individuální)
- Vysoká úroveň předávaných znalostí
 - Vysoká efektivita „náklady/čas“
- Rychlá dostupnost materiálů
- Snadná aktualizovatelnost
- Voba alternativ
- Znovupoužitelnost materiálů
- Nové komunikační možnosti
- Možnost vysoké míry customizace
- Okamžitá zpětná vazba
- Průběžná interakce studijní skupiny
- Minimální požadavky na prostor
- Bezproblémová slučitelnost s klasickými technologiemi vzdělávání

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Nevýhody e-learningu

- Odosobnění výuky, chybí přímý kontakt
- Forma není vhodná pro každého
- Znalosti jsou podávány pouze jedním způsobem
- Náročnost na tvorbu obsahu

Pokud si je zaměstnavatel vědom bariér a nevýhod, je schopen do systému vzdělávání zabudovat opravné/ podpůrné prostředky – konference, semináře, výjezdní zasedání – pomohou odstranit technické problémy.

MOTIVACE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Blended e-learning

- *Terminologie není dosud jednoznačná, pro naše účely: kombinace tradiční výuky f2f (tváří v tvář) s on-line i off-line formou e-learningu*
- *Koncept blended e-learningu: zvolit nejvhodnější metody v závislosti na zjištěných potřebách*
- *Velká výhoda: možnost odstranění některých nevýhod e-learningu, které technologie přinášejí*

Off-line e-learning

Synchronní on-line learning:

- videokonference
- virtuální třída, webinář

Asynchronní on-line learning:

- studijní texty a aktivity
 - podpora tutora
- komunikace, spolupráce

Smíšený typ – blended learning

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Nutné podmínky efektivního e-learningu

- Aktivní zájem zaměstnanců
- Kvalitní zpracování kurzů
- Dostatek zařízení pro studium
- Prostředí vhodné pro studium
- Uživatelské minimum znalostí práce s PC

„ Správní lidé, správný čas, správné místo,
správná forma“

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Motivace zaměstnanců

- *E-learning v mnoha organizacích součástí people managementu (školení bezpečnosti práce, řízení motorových vozidel, správná laboratorní praxe ...) – **zvyk a opakování***
- Výborný nástroj pro rychlé vzdělání či testování zaměstnanců. Nejlepší řešení pro vzdělávání vysoce motivovaných jedinců, kteří by na klasické vzdělání neměli dostatek času.
- Lze úspěšně zavést pouze tam, kde si zaměstnanci uvědomují nezbytnost neustálého vzdělávání a mají dostatečnou motivaci se sebevzdělávat.

Jak motivovat zaměstnance ke studiu?

- posílení potřeby seberealizace a připravení vhodných podmínek ke studiu
- direktivní nařízení s důsledná kontrola

E-learning ve veřejných knihovnách v ČR

- Dlouhodobě se měnící postavení a role knihoven v moderní společnosti.
- Přizpůsobování myšlení i služeb měnícím se potřebám uživatelů či možným zájemcům o služby.
- Knihovny stojí zejména na pevných pilířích - dostatečně kompetentní knihovník (či informační profesionál).
- Potřeba dostatečně vzdělaných knihovníků zakládá potřebu systému celoživotního vzdělávání, a to nejen v ICT !!!
- Dynamický rozvoj informačních a komunikačních technologií, které významně zasahují do fungování každé knihovny vstupují.
- Informační a komunikační technologie stále více vstupují do knihovnických služeb, ve formě školení pro knihovníky stále jednoznačně dominují tradiční formy F2F zdělávání v podobě seminářů, přednášek či praktických workshopů.
- Pokud knihovníci objeví potenciál e-kurzů ve vlastním vzdělávání, mohou tuto formu následně využívat i v poskytování vzdělávacích aktivit pro svoji cílovou skupinu.

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Stávající e-learningové aktivity

Kurz akvizice

- Nemoderovaný kurz je zaměřený na poskytnutí základních informací z oblasti akvizice. Celkem je kurz rozdělen sedmi modulů, 5 z nich studijních
- Národní knihovna

Kurzy katalogizace

- Samostatná kategorie, vzhledem k návaznosti lze považovat za jeden celek – 6 kurzů
- Národní knihovnou

Knihovnické minimum

- Zaměřen na pracovníky bez odborného knihovnického vzdělání, získání nezbytných znalostí a dovedností v oblasti základních knihovnických dovedností. Knihovnické minimum je rozděleno do deseti tematických modulů
- Moravskoslezská vědecká knihovna (MSVK) v Ostravě na

E-learningový kurz knihovnické angličtiny (e-LKA)

- Kurz vznikl v rámci předmětu Aplikační seminář Kabinetu informačních studií a knihovnictví na Masarykově univerzitě v Brně.

Kurz projektového managementu (KPM)

- vznik v rámci předmětu Aplikační seminář Kabinetu informačních studií a knihovnictví na Masarykově univerzitě v Brně.

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Zdroje informací

- ZIKUŠKA, Jan. E-learning ve vzdělávání zaměstnanců knihoven v ČR – současnost, trendy a bariéry. Brno
- [<http://elearning.cesnet.cz>]
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Learning_Management_System
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/ELearning>
- <http://www.fi.muni.cz/usr/jkucera/pv109/2003p/xstrites.htm>
- [6] E-learning moderní forma vzdělávání (autor:Mgr. Richard Kolibač)
<http://virtualni.osu.cz/elearning/1.kapitola.html>
- <http://virtualni.osu.cz/elearning/0.kapitola.html>
- Rohlíková, Lucie. E-learning, Ústav celoživotního vzdělávání, Plzeň
- EGER, L. Technologie vzdělávání dospělých. Plzeň: ZČU v Plzni